

foto 1, Ouder bosuil brengt muis bij twee jongen in de schuur, Hoorneboeg 2012

Uilen op de Hoorneboeg

Gerard Mijnhout

De foto's in dit artikel zijn genomen door de auteur

De Hoorneboeg, ten zuiden van Hilversum, is al meer dan 40 jaar het territorium van een paartje bosuilen. Man en vrouw uil blijven hun leven lang in hetzelfde gebied. Sterft er één dan wordt de lege plaats al gauw opgevuld door een rondzwerfende vrijgezel. Ze kennen het gebied door en door en weten zo ongeacht regen, sneeuw en vorst, altijd wel een prooi (zoals muizen, vogels, kevers, jonge konijnen) te vinden om te overleven. In hun territorium brengen zij normaliter jaar in jaar uit hun jongen groot, die eind van de zomer het broedgebied verlaten. (foto 1)

Kerkuilen hebben een veel mindere paarbinding en zwerven veel meer door Nederland om te blijven waar voldoende voedsel (muizen) is, broedmogelijkheden zijn en een partner te vinden is om een broedpaar te vormen. Een enkele keer verkoos een paartje kerkuilen de Hoorneboeg als broedlocatie. In de afgelopen 40 jaar gebeurde dit in 1996, 2003 en 2017. In 1996 bleek aan de hand van een geringde vogel (Vogeltrekstation Arnhem), een van de ouders het jaar daarvoor in Noord-Brabant als jong uit het ei te zijn gekomen. In 2017 had een van de ouders als jong in 2016 een ring om gekregen in een nest vlak bij Dordrecht.

De nestkast waar de bosuilen nagenoeg elk jaar hebben gebroed, is eind 2017 uit de schuur bij het tuinhuis verwijderd. Elders op het terrein heb ik gelijk een nieuwe broedmogelijkheid gecreëerd. Door middel van een USB-cameraatje kon ik op een relatief korte afstand via een laptop regelmatig in de kast gluren. Deze potentiële broedplaats bleef in 2018 helaas onbewoond. Waarschijnlijk heeft de bosuil toen net buiten het terrein gebroed.

Op 24 maart 2019 was ik in het gebied en besloot, omdat ik geen laptop bij mij had, meteen maar in de kast te kijken. Ik was enorm verrast toen bij het openmaken van de kast, een volwassen kerkuil mij aankeek. Ik heb haar eruit gepakt en ook deze uil bleek geringd te zijn. Na het aflezen van de ring heb ik de kerkuil (foto 2) probleemloos weer in de nestkast teruggezet waarna de rust terugkeerde.

Deze uil is in 2018 als jong geringd in Hardinxveld-Giessendam, net boven de Biesbosch.

Op 28 maart wachtte ik rond zonsopgang tot de uil de kast zou verlaten zodat ik ongemerkt de USB-camera kon vervangen voor een mini-infraroodcameraatje aangesloten op een televisie. De uil was gevlogen en ik weer naar de kast. Daar bleek nog een kerkuil in te zitten, die verschrikt wegvloog. Vervolgens heb ik de camera vervangen. Overdag zag ik geen uil meer in de kast zitten maar aan de hand van de ligging van braakballen kon ik constateren dat er elke nacht wel bezoek was. De volgende stap op 6 april was het vervangen van deze eenvoudige camera voor een beter

foto2, Kerkuil

exemplaar en de eenvoudig te verplaatsen naar de andere kant van de nestkast zodat elke hoek goed in beeld was. Ook heb ik een recorder geplaatst met beeldscherm. Met deze nieuwe opstelling kon ik terugkijken wat er plaatsvond in de nachtelijke uren. Aan de hand van de gedragingen zag het ernaar uit dat we opnieuw een kerkuilbroedsel konden verwachten (foto 3).

foto 3, inspectie kast door man kerkuil

foto 4, 7 mei het eerste ei

foto 5, 28 mei 9 eieren

foto 6, familieportret op 27 juni

foto 7, 8, 9, het ringen door Daan Buitenhuis op 17 juli, met Hoorneboegse belangstellenden

foto 10, juveniele kerkuil nr. 2 op plank

Ik heb van de waarnemingen van dit broedsel een logboek bijgehouden waarvan hieronder enkele fragmenten.

- 7 mei:** Na zo'n 12 dagen muizen voeren aan het vrouwtje en paren, paren en nog eens paren. Daarbij ook nog eens ruzie met de plaatselijke bosuil en dan eindelijk 's middags: het EERSTE EI!! (foto 4).
- 9 mei:** Het TWEEDE EI!! Ik denk eind van de middag. Man zit pontificaal voor de camera.
- 12 mei:** Gewoon door broeden. En doorgaan met broeden, gevoerd worden en paren. Met als resultaat voor de vroege zondagmorgen: het DERDE EI!
- 14 mei:** 's Middags geconstateerd: het VIERDE EI.
- 17 mei:** 15.07 Net gelegd: het VIJFDE EI.
- 20 mei:** Vruchtbare grond op de Hoorneboeg want vanmiddag is het ZESDE EI gelegd!
- 23 mei:** En toen lagen er ZEVEN EIEREN!
- 25 mei:** 's Avonds: EI ACHT! Bovengemiddeld aantal, chapeau!
- 28 mei:** Een dezer dagen echt waar: EI NEGEN !!! (foto 5).
- 7 juni:** En dan: 1e JONG UIT EI (na 28-30 dagen broeden)!
- 16 juni:** Ondertussen zijn er 4 jongen. Vanaf vandaag zit pa uil niet meer overdag in de nestkast maar verblijft hij elders in de buurt.
- 20 juni:** Zo ligt er niks rechtsachter in de hoek, en zo twee halve eidoppen. Welkom jong 6 !!!
- 27 juni:** Tja, op het fraaie familieportret staan: 2 ongeboren kinderen, 1 verdwenen kind, 4 lieve koters en 1 'etterbak' die zijn dode broertje of zusje opvreet. (foto 6)
- 6 juli:** Eten, bakkeleien en groot worden: net kinderen.
- 9 juli:** Alles gaat goed behalve voor die levende muis in de kast. Later niet meer gezien, wellicht opgepeuzeld.
- 14 juli:** En vanaf vandaag zit moeders niet meer in de nestkast.
- 17 juli:** Vandaag zijn alle 5 de jongen geringd door Daan Buitenhuis in aanwezigheid van heel wat Hoorneboegse belangstellenden.
- 25 juli:** En ze zitten nog allemaal in de kast, alive and kicking.
- 20 augustus:** Het kleinste (jongste) gezinslid gaat nog niet op pad. De rest vliegt na zonsondergang het bos in maar komt 's morgens vroeg weer terug. Deze uil op foto 10 staat op het punt te gaan vliegen.
- 26 augustus:** De jongen en ouders zijn dicht in de buurt maar ook de bosuil met uitgevlogen kroost is dichtbij.
- 2 september:** En dit is dan de laatste dag dat er een jong overdag in de kast zit. De jongen gaan de wijde wereld in en zullen nog heel wat tegenkomen en meemaken. Zoals de bosuilen, al direct in hun buurt en waar ook de kerkuil prooi kan zijn van auto's of treinen die niet meegeven. Bij regen, sneeuw of wind is het moeilijk muizen jagen en vergeet de ziektes niet en wat al dies meer zij. Maar als ze dit allemaal overleefd hebben zal er een avond aanbreken met een mooie ondergaande zon en volle maan waaraan een ontluikende liefde weer voor een nieuwe cyclus van de kerkuil ten grondslag ligt..

Wordt vervolgd?